

KONYA TİCARET ODASI

MORİTANYA İSLAM CUMHURİYETİ ÜLKE RAPORU

**Etüd-Araştırma Servisi
Nisan 2007**

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I MORİTANYA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. Ülke Kimliği.....	2
1.2. Coğrafi Yapısı	3
1.3. Tarihçe	3
1.3. Siyasi Yapı.....	4
1.3. İç ve Dış Politika	5

BÖLÜM II GENEL EKONOMİK DURUM

2.1. Ekonomi Hakkında Genel Bilgiler	7
2.2. Temel Ekonomik Göstergeler	8
2.3. Ekonomideki Belli Başlı Sektörler.....	9
2.3.1. Balıkçılık Sektörü	9
2.2.2. Madencilik Sektörü.....	9
2.2.3. Petrol Sektörü	9
2.4. Yabancı Sermaye Girişleri.....	10
2.5. Dış Ticaret	10
2.6. Önemli Projeler.....	11

BÖLÜM III TÜRKİYE - MORİTANYA İKİLİ İLİŞKİLERİ

3.1. Anlaşma ve Protokoller	12
3.2. Türkiye – Moritanya Dış Ticareti.....	12
3.3. Üst Düzey Temaslar	14
3.4. İşbirliği İmkanları.....	14
KAYNAKÇA.....	15

BİRİNCİ BÖLÜM MORİTANYA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. ÜLKE KİMLİĞİ

Resmi Adı:	Moritanya İslam Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi:	Başkanlık Tipi Cumhuriyet
Devlet Başkanı:	Ely Ould Mohamed Vall
Başbakan:	Sidi Mohamed Ould Boubacar
Bağımsızlık:	Fransa'dan (28 Kasım 1960)
Başkent:	Nouakchott
Yüzölçümü:	1.030.700 km ²
Nüfusu:	3,177,388 (2006 Temmuz.)
Nüfus Artışı:	% 2,88 (2006)
Resmi Din:	Müslüman (%100)
Diller:	Hasaniya Arapça (resmi), Wolof (resmi), Pular, Soninke, Fransızca
Etnik Yapısı:	Maur/siyah karışımı (%40), Maur (%30), siyah ırk (%30)
Para Birimi:	Ouguiya (MRO)
Para Kuru:	1 \$ = 271.3 MRO (2006)

1.2. COĞRAFİ YAPISI

Konum:	Kuzey Afrika'da, batıda Atlas Okyanusu, kuzeyde Batı Sahra, kuzeydoğuda Cezayir, doğuda ve güneyde Mali, güneybatıda Senegal ile çevrilidir.
İklimi:	Moritanya'nın iklimi sıcak ve güneydeki belli yöreler dışında kuraktır. Ülkenin güneyinde Sahra iklimi görülür.
Arazi yapısı:	Ülke topraklarının büyük bölümü Sahra'nın batı ucunu oluşturan çöllerle kaplıdır. Bunun dışında kıyı ovaları ve kayalıklar ve adatepeler mevcuttur.
Doğal kaynakları:	Demir, alçıtaşı, balık, bakır, fosfat, elmas, altın
Arazi kullanımı:	tarıma uygun topraklar: %0, daimi ekinler: %0,01 otlaklar: %38, ormanlık arazi: %4, diğer: %58
Sulanan arazi:	490 km ² (2002 verileri)
Doğal afetler:	Periyodik kuraklıklar, rüzgarlar

1.3. TARİHÇE

1960 yılında Fransa'dan bağımsızlığını elde etmesiyle başkent Nouakchott kurulmuştur. Bağımsızlıkla beraber siyah Afrikalı kavimler (Haalpulaar, Soninke, ve Wolof), kalabalık gruplar halinde ülkelerine dönmüşlerdir. Fransızca eğitim öğretimden geçmiş bu kavimler yeni devlet yönetiminde söz sahibi olmuş ve orduda yer almışlardır. Bir yandan Fransızlar, güneydeki en uzlaşmaz kavimlerden biri olarak görülen Hassanileri bastırma faaliyetlerinde bulunurken bir yandan da iktidar dengeleri değişmiştir ve bu durum güneyde yaşayanlarla Mağrib halk arasında yeni bir anlaşmazlığa temel oluşturmuştur. Mağribler arasında Moritanya'yı bir Arap ülkesi olarak görenlerle bölgenin Mağrip kökenli olmayan asıl sakinlerinin baskın bir rol üstlenmesini isteyenler ayrılmıştır.

Etnik anlaşmazlıklar 1989'da yaşanan iç çatışmalarla doruk noktaya ulaşırsa da o zamandan bu yana yatışmış görünmektedir. Etnik gerginlikler ve hassas bir konu olan kölelik, geçmişte olduğu kadar hala siyasi tartışmaların merkezinde yer almaktadır. Moritanya'da bir çok grup ülkeyi daha çoğulcu ve çeşitliliğe önem veren bir yer haline getirme yolunda çabalarını sürdürmektedir.

1.4. SİYASİ YAPI

Moritanya'da çok partili demokratik bir cumhuriyet rejimi hâkimdir. Ülke 21 Temmuz 1991'de yürürlüğe girmiş olan bir anayasayla yönetilmektedir. Devlet başkanı aynı zamanda hükümetin başkanıdır ve hükümet üyeleri devlet başkanı tarafından belirlenir. Ülkede iki meclisli bir parlamenter sistem hâkimdir. Birinci meclis 56, ikinci meclis 79 üyeden meydana gelmektedir. Devletin resmi adı İslâm cumhuriyeti olmakla birlikte İslâm kanunları tam anlamıyla uygulanmamaktadır. İslâm kanunlarının özel hallerle ilgili olanları uygulanmaktadır.

Moritanya'da resmen kuruluşunu gerçekleştirmiş 18 siyasi parti var. Bunları şu dört grupta toplamak mümkündür: Solcular, Nasırcılar, Baasçılar ve Kavmiyetçiler.

1960 yılından itibaren ülke yönetimine gelen tüm devlet başkanlarının askerî darbe sonucu iktidar olması iç siyasi yapı bakımından dikkat çeken bir sorundur. 1984'te iktidarı ele geçiren ve 21 yıl süreyle elinde tutan Maaouya veled Sid'Ahmed Taya, Ağustos 2005'te Ali Veled Muhammed Fal tarafından kansız bir darbeye devrilmiş ve yeni yönetimin lideri olan Fal, 19 ay içerisinde anayasa değişikliği, özgür seçimlerin gerçekleştirilmesi ve bu seçimlerde aday olmayacağını beyan etmiştir. Genel ve yerel seçimler 19 Kasım 2006 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede 47 yıldan beri askerî darbelerle gerçekleşen iktidar değişikliği ilk kez bir demokrasi sınavı vermiştir.

Bu, siyasal değişim ile birlikte ülkenin içerisinde bulunduğu rüşvet, kölelik, İsrail ile olan ilişkiler, insan hakları, demokratikleşme gibi konuların gündeme gelmesini ve çözümünü sağlayacaktır. Ülke içerisinde sosyal, ekonomik ve ırksal sınıf farklılıklarından kaynaklanan müzmin sorunların üzerine gidilmesinde mesafe alınacaktır. Nitekim Moritanya İslam Cumhuriyeti gerçekleştirilen seçimlerden sonra İsrail tarafından tanınmıştır.

Günümüze kadar 10 ayrı darbe gören ülkede siyaset üzerinde etki sahibi olmak isteyen ordu, Batı kaynaklı demokratikleşme ve İslami devlet kimliğinden oluşan üçlü yapı arasında yaşanan çekişmenin ne şekilde sonuçlanacağı, cevaplanması gereken ilk ve en önemli soru.

Moritanya'da devam eden devleti yeniden yapılandırma çalışmaları sadece bu ülke kapsamında değerlendirilmemelidir. Bu fenomen doğrultusunda yaşanan sınav Büyük Ortadoğu Projesi bağlamında ele alınmalıdır. Dolayısıyla söz konusu gelişmelerin ülke sınırları dışına taşınıp taşınmayacağı ve gerek Arap gerekse İslam âlemindeki farklı iktidar odakları arasındaki güç mücadelesinde uzlaşma sağlayıp sağlamayacağı merak edilen diğer bir husustur.

1.5. İÇ VE DIŞ POLİTİKA

1973 yılında Arap Birliği'ne üye olan Moritanya, Senegal ile su paylaşımı, Cezayir ve Batı Sahra ile Polisario halkının geleceği gibi konularda çeşitli sorunlar yaşamaktadır. Ülkeyi önemli kılan diğer bir husus ise bölgede İsrail ile diplomatik ilişki kuran tek devlet olması ve bu çerçevede İslam âleminin yoğun eleştirilerine maruz kalmasında saklıdır.

Moritanya güney komşusu Senegal'in Fransa güdümlü ırkçı politikası dolayısıyla bu ülkeyle anlaşmazlık içindedir. Özellikle 1989 Mayıs'ında Senegal'in başkenti Dakar'da meydana gelen olaylar bu iki ülkeyi savaşın eşiğine kadar getirmiştir. Senegal'de bugün hâlâ çok sayıda Moritanyalı yaşamaktadır. Moritanyalılar geçmişte Senegal'e İslâm'ı götürmüşlerdi. Bundan dolayı Senegalliler tarafından saygı görüyorlardı. Ancak Fransa gerek işgal döneminde gerekse işgal sonrasında Senegal'de işbaşına getirdiği yönetim vasıtasıyla zenci ırkçılığını yaymaya çalıştı. Bu yolla Senegal halkında Moritanyalı beyazlara karşı bir düşmanlık oluşturdu. Bunda Fransalı misyoner papazların da önemli rolleri oldu. Misyonerler Senegallileri, Moritanyalıların geçmişte Senegal'i sömürdüklerine inandırdılar. Bu inanç zamanla yayıldı ve Mayıs 1989 ortalarında Senegal'in başkenti Dakar'da, Fransız asıllı Jean Goulan'ın tahrikleriyle geniş çaplı olaylar oldu. (Jean Goulan, Senegal'in eski devlet başkanı Senghor'un kız kardeşiyle evlidir ve Senegal'de 15 yıl süreyle iç işleri bakanlığı yapmıştır.) Olaylarda Senegalli siyahlar Moritanyalı beyazların işyerlerine ve evlerine saldırarak yağmaladılar. Olayların bu merhaleye gelmesinde Senegal hükümetinin ırkçı politikasının da önemli rolü olmuştu. Olaylardan önce Fransa destekli Demokratik Parti Gazetesi Senegalli siyahları Moritanyalı beyazlara karşı toplu ayaklanmaya çağırmişti. Bu olaylardan sonra kesilen Senegal - Moritanya ilişkileri 1992'de yeniden başladıysa da bu mesele henüz çözüme kavuşturulmuş değildir ve Moritanya yönetiminin başını ağrıtmaya devam etmektedir.

Moritanya, BM, İKÖ Afrika Birliği Örgütü, Batı Afrika Ülkeleri Ekonomik Topluluğu, Afrika Antiller ve Pasifik Sözleşmesi, Arap Devletleri Birliği, IMF, İslâm Kalkınma Bankası gibi uluslararası örgütlere üyedir.

İç problemleri: Moritanya'nın dışarıda başını ağrıtan zenci kavmiyetçiliği içeride de huzurunu bozmaktadır. Moritanya halkının % 20'si zencidir. Bunlar da Tukulorlar (Takarirler), Fulbeler ve Soninkelerdir. Sömürge dönemi öncesinde siyahlarla beyazlar iman kardeşliğinin verdiği duyguyla kaynaşmış ve barış içinde yaşıyorlardı. Ancak sömürgecilerin cahilleştirme politikaları dolayısıyla dinlerini unutarak ülkelerini yıllarca işgal altında tutan sömürgecilerin empoze ettiği kavmiyetçi

anlayışlara kapılan bazı kesimler deri renkleri kendilerinininki gibi olmayanlara karşı çıkmaya başlamışlar ve onlarla iktidar kavgası içine girmişlerdir. Ekim 1987'de, Moritanya'yı Arap Birliği'nden çıkararak tamamen Fransızların empoze ettiği fikirlere göre şekillenecek bir zenci devleti haline getirmek isteyen Afrika Özgürlük Cephesi adlı bir örgüt yönetime el koyma teşebbüsünde bulunmuş, ancak başarılı olamamıştır. Buna rağmen özellikle Fransız misyoner örgütlerinin tahrik ettiği ve beslediği bu gruplar iktidar mücadelesini ve zenci kavmiyetçiliğini yayma çabalarını sürdürmektedirler.

Afrika Özgürlük Cephesi adlı örgütün merkezi, zenci kavmiyetçiliğini ulusal bir politika olarak benimsemiş olan ve Fransa'nın bölgedeki çıkarlarının bekçiliğini yapan Senegal'in başkenti Dakar'dadır. Adı geçen cephe Moritanya'daki siyahların beyaz Araplar tarafından mağdur edildiklerini ve kendilerine zulmedildiğini ileri sürmektedir. Cephenin bazı militanları Moritanya'nın başkenti Novakşot'ta bazı saldırı ve bombalama eylemleri de gerçekleştirdiler. Afrika Özgürlük Cephesi'nin Dakar'daki Fransız büyükelçiliğiyle ve Fildişi Sahili'ndeki İsrail büyükelçiliğiyle yakın ilişki içinde olduğu ve buralardan maddi destek aldığı bilinmektedir. 1990 ve 1991'de zenci kavmiyetçilerinin kışkırtmaları sonucu çıkan gösteri ve olaylarda çok sayıda ölen olmuştur.

Moritanya'nın bir diğer iç problemi Batı Sahra meselesidir. Büyük bir kısmı Fas sınırları içinde olan Batı Sahra'nın az bir kısmı da Moritanya'ya bağlıdır. Geçmişte İspanya işgaline karşı mücadele eden ancak İspanyolların çekilmesinden sonra Batı Sahra'nın ayrı bir devlet olması için savaştan Polisaryo Cephesi hem Fas hem de Moritanya için bir problem teşkil etmektedir. Polisaryo Cephesi bugün Fransa ve İspanya başta olmak üzere birçok batılı ülke tarafından desteklenmektedir. Polisaryo Cephesi'ne karşı ordusunu güçlendirme ve modernleştirme ihtiyacı duyan Moritanya bu yüzden önemli ekonomik sıkıntılara girmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM GENEL EKONOMİK DURUM

2.1. EKONOMİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Moritanya ekonomisi halihazırda balıkçılık ve madencilğe dayanmaktadır. Tarım sektörü ise GSMH'nın %20'sini oluşturmakta buna karşılık istihdamın %50'sini sağlamaktadır. Moritanya'da halkın büyük çoğunluğu hayvancılıkla geçinmektedir. En çok yetiştirilen hayvan da koyundur. 2001'de ülkede 1 milyon 400 bin baş sığır, 5.5 milyon baş koyun bulunuyordu. Tarım sadece Senegal ırmağı kıyısındaki dar bir alanda ve kuzeydoğuya yayılmış vadilerde yapılmaktadır. En çok üretilen tarım ürünleri hurma, darı, tahıl, pirinç, yer fıstığı ve çeşitli sebzelerdir. 2002'de 74 bin ton tahıl, 6 bin ton yer bitkileri (yer fıstığı vs.), 20 bin ton baklagiller, 15 bin ton meyve, 12 bin ton sebze üretilmiştir.

Ülkedeki başlıca imalat sanayi daha çok, gıda ve içecek, balık işleme, çimento, inşaat malzemeleri, boya ve küçük de olsa deri işleme ve tekstildir. Moritanya'da en önemli sanayi kuruluşları maden tesisleridir. Bunun yanı sıra Moritanya'nın Atlas Okyanusu'na bakan kıyısının Batı Sahra sınırına ulaştığı yerde bulunan Nawadhibu şehrinde Cezayir'den alınan ham petrolün işlendiği bir petrol rafinerisi, bir çelik fabrikası ve bir de şeker fabrikası bulunmaktadır. Balıkçılığın merkezi niteliğinde olan Nawadhibu'da balık işleme tesisleri de bulunmaktadır. Balık işleme tesisleri küçük sanayi kuruluşlarının % 63'ünü oluşturmaktadır. Çalışan nüfusun % 10'u sanayi sektöründe iş görmektedir. Buna maden tesislerinde ve yan kuruluşlarında çalışanlar da dahildir. İmalat sanayisinin gayri safi yurtiçi hasıladaki payı % 6'dır.

Moritanya döviz gelirlerinin yaklaşık %80'ini demir cevheri ve balık ihracatından sağlamaktadır.

Geçmişte kıtlık ve uygulanan yanlış ekonomi politikaları sonucunda oluşan dış borç, neredeyse Moritanya'nın toplam yıllık ihracatının üç katına eş değer haline gelmiştir. Şubat 2000'de Moritanya "Yüksek Oranda Borçlanmış Fakir Ülkeler İnisiyatifi"ne dahil edilerek borçları hafifletilmiş ve Aralık 2001'de bağışta bulunan ülkelere büyük oranda ekonomik yardım almıştır. 2001 yılında ülkede petrol rezervlerinin tespit edilmesi ile birlikte ülkeye yabancı sermaye girmeye başlamış ve Moritanya'nın kaderi petrol ve doğal gaz ile olumlu anlamda değişmiştir.

2.2. TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYİH - Satınalma Gücü Paritesi:	8.397 milyar \$ (2006 verileri)
GSYİH - Reel Büyüme:	%19.4 (2006 verileri)
Kişi Başına Düşen Milli Gelir:	2,600 \$ (2006 verileri)
GSYİH - Sektörlere Göre:	tarım: %25, endüstri: %29, hizmet: %46
Enflasyon Oranı (TÜFE):	%7 (2003)
Bütçe:	Gelirler: 421 milyon \$, Giderler: 378 milyon \$
Dış Borç Tutarı:	2.5 milyar \$ (2000 verileri)
İş Gücü:	786,000 (2001 verileri)
Sektörlere Göre İşgücü Dağılımı:	tarım %50, endüstri %10, hizmet %40
İşsizlik Oranı:	%20 (2004 verileri)
Yoksulluk Sınırının Altında:	%40
Yaşayan Nüfus	
Tarım Ürünleri:	Hurma, darı, tahıl, pirinç, yer fıstığı, çeşitli sebzeler
Endüstri:	Balık işleme tesisleri, petro, demir madeni
Elektrik Üretimi:	176.7 milyon kw/saat (2004)
Elektrik Tüketimi:	164.3 milyon kw/saat (2004)
Petrol Üretimi:	75,000 varil /gün (2006 verileri)
Petrol Tüketimi:	24,200 varil /gün (2006 verileri)
Kanıtlanmış Petrol Rezervi:	1 milyar varil (2005)
Para Birimi:	Kyat (MMK)
Para Kuru:	1 \$ = 271.3 MRO (2006)
Mali yıl:	1 Nisan - 31 Mart

2.3. EKONOMİDEKİ BAŞLICA SEKTÖRLER

2.3.1. Balıkçılık Sektörü

Balıkçılık halihazırda Moritanya'nın en önemli ekonomik aktivitesidir. Ülkenin 754 km'lik sahil şeridi, en önemli balıkçılık alanlarının başında gelmektedir. Ülkenin bu sektörden yaklaşık 250 milyon \$'lık yıllık geliri (ihracat + lisans bedelleri) mevcuttur. Bu alanda, başta AB ülkeleri olmak üzere, Rusya, Ukrayna, Japonya ve Çinli firmalara balık avlanma lisansları tahsis edilmiştir. Mevcut yıllık balık üretimi 650.000 ton olup, üretimin %90'ı ihraç edilmektedir. Bu alandaki potansiyel 1,5 milyon tondur. Hükümet bu alanda potansiyelin kullanımı ve balık işleme tesislerinin geliştirilmesi ve artırılması konusunda çalışmalar yürütmektedir.

2.3.2. Madencilik Sektörü

Moritanya başta demir ve bakır olmak üzere çeşitli yer altı kaynaklarına sahiptir. Demir ve bakır cevherleri ihraç edilmekte ve ülke ekonomisine önemli katkıda bulunmaktadır. Ülkedeki demir cevheri rezervleri 200 milyon ton yüksek tenor ve 660 milyon ton düşük tenor olmak üzere 880 milyon tondur. Bu alandaki yıllık üretim 12 milyon ton olup yaklaşık 200 milyon \$'lık bir gelir elde edilmektedir. Moritanya'nın toplam ihracatının yaklaşık %40'ını maden cevheri oluşturmaktadır. Maden gelirlerinin gayri safi yurtiçi hasıladaki payı ise % 17'dir.

2.3.3. Petrol Sektörü

2001 yılında petrol arama faaliyetleri çerçevesinde Chinguetti ve çevresinde (Tiof, Banda, pelikan, Tevet) petrol keşfedilmiştir. Ülkenin 2006 yılından itibaren, günlük 75.000 varil üretimi ve 50.000 varil/gün ihracat yapması öngörülmektedir. Günlük petrol üretiminin, 2007 yılında 250.000 varile, 2009 yılında da 400.000 varile çıkarılması planlanmaktadır. Öte yandan aynı dönemde doğal gaz üretiminin de devreye girmesi beklenmektedir.

Tahmini Petrol Rezervleri ve Üretim Planlaması

Bölge	Rezervler	Günlük Üretim/Varil	Üretim Yılı
Chinguetti	180 milyon varil	75.000	2006
Tiof	1 milyar varil	-	2007
Banda	100 milyon varil	-	-
Tevet	100 milyon varil	-	-

Öte yandan, Banda, Pelican bölgelerinde önemli miktarlarda doğal gaz rezervleri bulunmuş olup, önümüzdeki yıllarda üretimin başlaması öngörülmektedir. Halihazırda petrol sektöründe Avustralya, Fransız ve Çinli firmalar yoğun olarak faaliyet göstermektedir. Moritanya ekonomisinin 2006 yılında çıkarılacak petrol dolayısıyla %9'un üzerinde bir büyüme kaydetmesi öngörülmektedir. Öte yandan rezerv tespit edilmiş yeni üretim sahalarının devreye girmesiyle 2006 yılından sonra ülkenin yıllık %10'un üzerinde bir büyüme kaydetmesi öngörülmektedir.

2.4. YABANCI SERMAYE GİRİŞLERİ

Milyon \$	1970	1980	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Yıllık	1	27	7	7	40	92	118	214
Stok	0	-5	57	92	139	231	348	562

Moritanya'ya özellikle 2001 yılından sonra %90'ı petrol sektörü olmak üzere yabancı sermaye girişlerinde artışlar meydana gelmiştir. 2003 yılı itibarıyla ülkeye 214 Milyon \$'lık bir yabancı sermaye girişi olmuştur.

2.5. DIŞ TİCARET

Milyon \$	1995	2000	2001	2002	2003	2004
İhracat	499	358	348	385	420	784
İthalat	494	312	374	445	500	1.124
İhracat/ithalat	5	64	-27	-70	-80	-340

2004 yılı verilerine göre Moritanya'nın ihracatı 784 milyon dolardır. İhraç ettiği ürünlerin başında demir cevheri (%57), balık ve balık ürünleri (%38) ve altın gelmektedir. İthalatı ise yine 2004 yılı verilerine göre 1.124 milyon dolardır. İthal ettiği malların başta gelenleri ulaşım araçları ve yedek parçaları, makineler, elektrikli araçlar, ilaç, kimyasal maddeler, gıda maddeleri ve petrol ürünleridir. Tablodan da görüleceği üzere Moritanya'nın dış ticaret açığı giderek artmaktadır.

Dış Ticaretindeki Başlıca Ülkeler

İHRACAT	%	İTHALAT	%
İtalya	14.9	Fransa	18.2
Japonya	12.2	İngiltere	7.2
Fransa	11.9	ABD	6.9
Belçika	8.4	Çin	6
Almanya	8.2	İspanya	5
İspanya	7.1	Belçika	4.3

2.6. ÖNEMLİ PROJELER

Moritanya’da halihazırda Dünya Bankası tarafından yürütülen ve 218 milyon \$’lık kısmı DB tarafından finanse edilen 691 milyon \$’lık kalkınmaya yönelik 12 proje mevcuttur. Ayrıca ülkeye İslam Kalkınma Bankası ve diğer fonlar kredi imkanları sağlamaktadır.

Öte yandan, 2005 yılında Senegal nehrinden Nuakchot ve Affout şehirlerine su izale hattı projesi önyeterlilik ilanı lanse edilmiştir. Söz konusu projenin toplam maliyetinin yaklaşık 220 milyon \$ olması öngörülmektedir.

Projenin Finansmanı aşağıdaki fonlar tarafından sağlanmıştır:

- 1- Abu Dhabi Fund
- 2- Afrika Kalkınma Bankası
- 3- Arap Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Fonu (AFESD)
- 4- İslam Kalkınma Bankası (IsDB)
- 5- Suudi Kalkınma Fonu (SFD)

Bu projelerin yanı sıra, Moritanya’da yol inşası, su temini, sondaj, pompa istasyonları yapımı vb. bir çok alanda projeler mevcuttur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TÜRKİYE-MORİTANYA İKİLİ İLİŞKİLERİ

Türkiye, çok boyutlu dış politikası çerçevesinde, Afrika ülkeleriyle siyasi, ekonomik, ticari, sosyal ve kültürel alanlardaki ilişkilerinin geliştirilmesine büyük önem atfetmektedir. Nitekim, 1998 yılından bu yana sürdürdüğümüz Afrika'ya açılım politikası neticesinde, Afrika'ya yatırım yapan işadamlarımızın sayısında önemli bir artış olmuş, kıta ülkeleri ile ikili ticaretimiz belirgin bir şekilde artarak, kıta geneline yaptığımız ihracat yaklaşık üç kat artış göstermiştir. Türkiye, anılan açılım politikası çerçevesinde, 2005 yılını "Afrika Yılı" olarak ilan etmiştir.

Türkiye'nin Afrika politikasının en önemli unsurlarından birini bu kıtaya yapılan insani yardımlar oluşturmaktadır. Bilindiği üzere, uzun yıllardan beri Afrika kıtasındaki birçok ülke kronik açlık ve yoksulluk sorunları yaşamakta, buna ilaveten iç savaş ve başta AIDS olmak üzere bulaşıcı hastalıklarla mücadele etmektedir. Bu çerçevede Türkiye Moritanya için 300 bin dolar tutarında yardım sağlamıştır.

Ayrıca Türkiye ve Afrika ülkeleri, ekonomik anlamda işbirliğini geliştirmek için ilk kez geniş kapsamlı ve doğrudan reel sonuçlar doğuracak somut bir adım attı. TUSKON'un (Türkiye İşadamları ve Sanayicileri Konfederasyonu) Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın desteğiyle organize ettiği "Türkiye-Afrika Dış Ticaret Köprüsü" programı kapsamında, doğal kaynakları açısından dünyanın en zengin topraklarına sahip olan 31 Afrika ülkesinden, 20 bakan, 40 üst düzey bürokrat ve yerel yönetici ile 500'ün üzerinde işadamı 08-09 Mayıs 2006 tarihlerinde Türkiye'ye gelmiştir. 20 bine yakın iş görüşmesinin düzenlendiği etkinlikte milyonlarca dolarlık iş hacminin temelleri atılmıştır. Bu ülkeler arasında zengin demir kaynaklarına sahip Moritanya da bulunmaktaydı.

3.1. ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Anlaşma/Protokol	İmza	RG Tarih	RG
Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşması (Nuakşot)	28.06.2002	04.09.2002	24866
Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği	24.05.2005		

3.2. TÜRKİYE-MORİTANYA DIŞ TİCARETİ (\$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
1996	322.432	444.717	-122.285	767.149
1997	614.244	23.312	590.932	637.556
1998	815.756	910.652	-94.896	1.726.408
1999	1.578.257	34.931	1.543.326	1.613.188
2000	2.627.309	0	2.627.309	2.627.309
2001	4.354.982	23.558	4.331.424	4.378.540
2002	11,636,191	770,953	10,865,238	12,407,144
2003	4.293.539	1.895.298	2.398.241	6.188.837
2004	5.528.871	4.135.795	1.393.076	9.664.666

İhracatımızda Yeralan Başlıca Mallar (\$)

SİTC ADI	2001	2002	2003	2004
Demir ve Çelik	1.001.334	452.063	958.482	1.512.307
Hububat ve Mamulleri	299.647	355.699	476.313	1.243.259
Makine ve Aksamları	153.097	232.000	544.681	654.308
Metallerden Nihai Ürünler	52.898	126.564	279.283	442.827
Kara Ulaşım Araçları	21.093	52.550	169.181	316.311
Tarif	59.061	147.796	245.143	263.185
Baharat	16.848	65.612	196.943	258.105
Demir Dışı Metaller	0	0	96.776	134.831
Metal Dışı Mineral Mam.	1.923.271	3.844.319	748.932	141.234
Kağıt-Karton	21.310	2.961		135.176
Kauçuk ve Mamulleri	99.174	331	5.644	104.962
Tekstil Elyafı ve Mamulleri	289.081	167.540	123.631	101.746
Sabun	3.306	14.513	225	33.543
Şekerlemeler	118.210	199.171	47.014	11.600
Çeşitli Mamul Eşya	281.065	390.291	156.936	22.783
Petrol Ürünleri	0	5.499.665	0	1.009

İthalatımızda Yeralan Başlıca Mallar (\$)

SİTC ADI	2001	2002	2003	2004
Balıklar	19.760	718.835	1.271.528	2.829.962
Metal			391.894	934.837
Yemler		46.205	139.954	281.202
Yağlı tohumlar				88.216
Ham deri			69.362	
Hazır deriler			22.560	

3.3. ÜST DÜZEY TEMASLAR

Dış Ticaret Müsteşarı Sayın Tuncer KAYALAR üst düzey görüşmelerde bulunmak üzere, 23-26 Mayıs 2005 tarihleri arasında Moritanya'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Söz konusu ziyaret sırasında iki ülke ekonomik ve ticari ilişkilerinin hukuksal altyapısını oluşturacak, **Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması** imzalanmıştır.

Dış Ticaret Müsteşarı Sayın Tuncer KAYALAR, Moritanya'da bulunduğu süre zarfında, **Moritanya Devlet Başkanı Sayın Maaouya Ould Sid'Ahmed TAYA** tarafından kabul edilmiş ayrıca, İçişleri, Posta ve Telekomünikasyon Bakanı ve Dışişleri Bakanı Vekili Sayın Lemrabbott Sidi Mahmoud Ould Cheikh AHMED, Ekonomik İşler ve Kalkınma Bakanı Sayın Sidi Ould DIDI, Ticaret, Elsanatları ve Turizm Bakanı Sayın Mohammed Ghali Ould Chérif AHMED ve Moritanya Ticaret, Tarım, Maden ve Sanayi Odası Başkanı Mohamedou Ould Mohamed MAHMOUD ile görüşmelerde bulunmuştur.

3.4. İŞBİRLİĞİ İMKANLARI

Geçtiğimiz dönemde Moritanya'da önemli petrol ve doğal gaz rezervleri bulunmuş, üretim hazırlıklarına geçtiğimiz yıl başlanmış olup, 2006 yılından itibaren petrol ihracatının başlatılması öngörülmektedir. 2005 yılı sonu 75.000 varil olarak planlanan günlük petrol üretiminin, 2007 yılında 250.000 varile, 2009 yılında da 400.000 varile çıkarılması planlanmaktadır. Öte yandan aynı dönemde doğal gaz üretiminin de devreye girmesi beklenmektedir.

Halihazırda ekonomisi büyük ölçüde balıkçılık ve demir cevherine dayalı olan Moritanya ekonomisinin, 2006 yılından itibaren petrol ve doğal gazın devreye girmesiyle önümüzdeki yıllarda katlayarak büyümesi öngörülmektedir. Nitekim geçtiğimiz yıl, Moritanya Batı Afrika bölgesinde önemli bir cazibe merkezi haline gelmiştir.

Müsteşarlığımız koordinasyonunda, TPOA/TPIC (petrol-doğal gaz arama-çıkarma-rafinaj) MTA (maden arama), demir-çelik işletmeleri (demir cevheri alımı, haddene kurulması), müteahhitlik ve müşavirlik firmaları, (altyapı-konut-ticaret merkezi), balıkçılık firmaları (avlama ve işleme tesisi), KOBİ'ler, Türk Eximbank, İGEME, TİKA temsilcilerinden oluşacak bir heyetin kapsamlı ve somut projeler üzerinde çalışılmasını teminen, Moritanya'ya gönderilecektir.

KAYNAKÇA

1. **Moritanya Ülke Profili**, Dış Ticaret Müsteşarlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü, 2004
2. **Mauritania**, CIA World Factbook,
<https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/mr.html>
3. **Mauritania** - Wikipedia, the free encyclopedia, <http://en.wikipedia.org/wiki/Mauritania>
4. **Moritanya**, AllNet Ülkeler Rehberi, <http://www.ulkeler.net/moritanya.htm>
5. **Country Profile: Mauritania**, BBC News , 13 April 2007
6. **A Country Study: Mauritania**, US Library of Congress,
<http://memory.loc.gov/frd/cs/mrtoc.html>
7. **Economy of Mauritania**, http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Mauritania
8. YOLCU, Ekrem, **Moritanya**, <http://www.firaset.net/>
9. SALHA, Samir, **Moritanya Dersleri**, Zaman Gazetesi, 24/03/2007
10. **Türkiye'nin Afrika Ülkelerine Yaptığı Yardımlar**, Başbakanlık Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü,
www.byegm.gov.tr/yayinlarimiz/ANADOLUNUNSESI/229/AND3.htm